

Nalatenschap: alles wat u moet weten

Inleiding

Als één van onze dierbaren overlijdt, bevindt ieder van ons zich in een kwetsbare positie. Zeker op emotioneel vlak. Bovendien worden we geconfronteerd met een nalatenschap die beheerst wordt door een geheel van kille administratieve bepalingen.

ING heeft deze brochure met zorg ontwikkeld om u een praktische en overzichtelijke houvast te bieden dat u zal toelaten een reeks vragen stap voor stap op te lossen.

Uiteraard kunt u ook steeds terecht bij uw ING-gesprekspartner (uw Personal Banker of een kantoormedewerker) die u zal bijstaan om uw administratieve verplichtingen te verlichten en u kan begeleiden in elke fase van de afhandeling van de nalatenschap bij ING¹.

Inhoudstafel

I. Wie moet u op de hoogte stellen van het overlijden?	4
1. Dringende praktische maatregelen	4
2. Andere te verwittigen instanties	6
II. Financiële gevolgen van het overlijden	8
1. Hoe ING u bijstaat in de afhandeling van de bankzaken	8
2. Verzekeringen	11
3. Pensioen	11
III. Fiscale verplichtingen van de erfgenamen	12
Inleiding: de verschillende keuzemogelijkheden van de erfgenaam	12
1. De aangifte nalatenschap	13
2. De betaling van de successierechten	14
IV. Uw geldzaken opnieuw organiseren	15
1. Hoe wordt een nalatenschap verder verdeeld?	15
2. Wat betekent dit concreet voor uw rekeningen bij ING?	15
3. Het verdere beheer van uw vermogen	16
Bijlagen	17
Checklist	17
Nuttige contactgegevens en websites	18

1. Wie moet u op de hoogte stellen van het overlijden?

Achteraan in de brochure vindt u een handige checklist met een overzicht van de personen en instanties die u moet contacteren en hun contactgegevens. Hier verstrekken we meer gedetailleerde informatie.

1. Dringende praktische maatregelen

Eens het overlijden is vastgesteld door een arts, moet u zo snel mogelijk:

De begrafenisondernemer contacteren

De begrafenisondernemer neemt de zorg voor het lichaam van uw dierbare overledene op zich, regelt een aantal administratieve formaliteiten en staat in voor een soepele en serene organisatie van de begrafenis. U bent volledig vrij in de keuze van de begrafenisondernemer.

Wel kunt u best nakijken of de overledene een uitvaartverzekering heeft afgesloten of zijn uitvaart al heeft voorbereid met een begrafenisondernemer: in dat geval zijn de begrafenis kosten gedekt en kan het zijn dat de overledene zijn specifieke wensen inzake zijn uitvaart al heeft meegedeeld aan de verzekeraar of begrafenisondernemer. Het is ook mogelijk dat de overledene zijn wensen inzake zijn uitvaart heeft neergelegd bij de dienst bevolking van zijn gemeente. Bij de aangifte van het overlijden bij de gemeente (zie verder) zal de gemeente dit opzoeken.

Het overlijden aangeven bij de burgerlijke stand van de gemeente

In de praktijk zal de begrafenisondernemer dit meestal voor u doen of de directeur van het ziekenhuis of de zorginstelling waar het overlijden plaatsvond.

Van welke gemeente?

Van de gemeente waar het overlijden plaatsvond en (indien dit een andere gemeente is) van de gemeente waar de overledene zal worden begraven of gecremeerd.

Bij een overlijden in het buitenland, kunt u terecht bij de Belgische ambassade of het Belgisch consulaat in dat land.

Welke documenten hebt u nodig?

- het overlijdensattest van de arts;
- de identiteitskaart van de overledene;
- identiteitskaart van de aangevers;
- (eventueel) het trouwboekje;
- (eventueel) het rijbewijs;
- (eventueel) een laatste wilsbeschikking inzake de uitvaartwensen (niet te verwarren met een testament);
- (eventueel) een aanvraag tot crematie.

Wat doet de gemeente?

- de gemeente maakt de overlijdensakte op en u kunt best ineens meerdere uittreksels opvragen, onder meer voor de bank, de notaris, het ziekenfonds, de verzekeringsmaatschappij e.a.
- de gemeente zal ook nagaan of de overledene een laatste wilsbeschikking had neergelegd bij de dienst bevolking met daarin zijn wensen inzake zijn uitvaart.

TIP: vraag ineens meerdere uittreksels van de overlijdensakte. Niet alle instanties aanvaarden kopieën en zo voorkomt u onnodige verplaatsingen.

Een notaris aanstellen

De notaris speelt een belangrijke rol bij het begeleiden van de erfgenamen bij de administratieve afhandeling van de nalatenschap.

Wat kan de notaris voor u doen?

- de opzoeking van een testament in het Centraal Register der Testamenten en (eventueel) het vervullen van de nodige formaliteiten indien u in het bezit zou zijn van een zelf geschreven testament van de overledene ('eigenhandig testament');

- het attest of de akte van erfopvolging of de Europese Erfrechtverklaring opmaken. Dit document stelt vast wie de erfgenamen zijn en wat hun rechten zijn in de nalatenschap. U hebt dit document nodig voor de vrijgave van de geblokkeerde bankrekeningen en kluisen;
- u informeren over uw keuzemogelijkheden (aanvaarden, aanvaarden onder het voorrecht van boedelbeschrijving of verwerpen van de nalatenschap) en over de interpretatie van testamenten en huwelijkscontracten;
- u begeleiden in bijzondere situaties, bijvoorbeeld als er minderjarige kinderen erfgenaam zijn;
- de aangifte nalatenschap opstellen en de erfenis verdelen.

Meer informatie over de rol van de notaris, kunt u terugvinden op de website van het notariaat, www.notaris.be.

In de volgende gevallen bent u verplicht een notaris in te schakelen:

- indien er een testament is;
- indien er een huwelijkscontract is of een contractuele erfstelling (dit is een legaat tussen echtgenoten dat meestal wordt opgenomen in het huwelijkscontract of soms in een aparte akte);
- indien er 'onbekwame erfgenamen' zijn, zoals minderjarige kinderen, meerderjarige beschermde personen, ... ;
- indien er in de nalatenschap internationale elementen zijn.

Buiten deze gevallen kunt u het attest van erfopvolging ook door het kantoor Rechtszekerheid laten opstellen. Het bevoegd kantoor is in principe dat van de laatste fiscale woonplaats van de overledene en het attest van erfopvolging wordt gratis verstrekt.

Meer informatie over de aanvraag van het attest van erfopvolging en het opzoeken van het bevoegd kantoor Rechtszekerheid vindt u terug op de site van de Federale Overheidsdienst Financiën (*links beschikbaar blz. 18*).

Het is ook mogelijk om zelf de aangifte nalatenschap op te stellen en in te dienen bij de fiscus.

Het aangifteformulier kunt u verkrijgen in elk registratiekantoor of downloaden:

- voor het Waals en Brussels Hoofdstedelijk Gewest via de website www.myminfin.be onder 'formulieren' en verder onder het thema 'successierechten'
- voor het Vlaams Gewest via de website <https://belastingen.vlaanderen.be/formulieren-erfbelasting>

De tussenkomst van een notaris is dus niet altijd verplicht maar wel aanbevolen.

De banken inlichten

U moet het overlijden zo snel mogelijk melden aan alle banken waar de overledene of zijn echtgeno(o)t(e) rekeningen of contracten heeft. Verder in deze brochure (vanaf pagina 8, **II Financiële gevolgen van het overlijden**) leest u wat de financiële gevolgen zijn en hoe ING u hierin bijstaat.

Wanneer het op geldzaken aankomt, wordt niet altijd alles verteld en hebben de erfgenamen soms moeite om een duidelijk zicht te krijgen op de verschillende banken waar de overledene een rekening had of een kluis huurde. De oplossing daarvoor is vrij eenvoudig: Febelfin (Belgische Federatie van de financiële sector) kan u helpen in uw zoektocht.

Let wel op: Febelfin kan geen informatie over levensverzekeringscontracten geven!

Voor meer informatie over deze dienst kunt u terecht op www.febelfin.be of mailen naar info@febelfin.be of telefonisch op het nummer 02 507 68 11.

Opgelet: ook de banken waar enkel de overlevende echtgeno(o)t(e) een rekening of kluis heeft, moeten worden verwittigd.

2. Andere te verwittigen instanties

Het ziekenfonds

U kunt best zo snel mogelijk een uittreksel van de overlijdensakte aan het ziekenfonds bezorgen, zeker indien de overledene een tegemoetkoming van het ziekenfonds ontving. Het ziekenfonds zal in bepaalde gevallen een deel van de begrafeniskosten vergoeden bij indiening van de facturen. Informeer ook of de overledene een uitvaartverzekering had. In dat geval hebt u recht op een hogere tussenkomst in de begrafeniskosten.

De werkgever

De werkgever moet zo snel mogelijk worden ingelicht en zal een uittreksel van de overlijdensakte vragen. De werkgever zal het nodige doen om de nog verschuldigde lonen, vakantiegelden en premies uit te betalen.

U doet er goed aan bij de werkgever te informeren naar het bestaan van eventuele groepsverzekeringen en /of eventuele tegemoetkomingen in de begrafeniskosten.

Was het overlijden een gevolg van een arbeidsongeval of een ongeval op weg naar of van het werk, dan hebben de nabestaanden vaak recht op bijkomende vergoedingen. De werkgever staat in voor de aangifte van het overlijden bij zijn arbeidsongevallenverzekeraar.

Indien de overledene een vervangingsinkomen had, dan moet u de uitbetalingsinstelling verwittigen. Dit kan onder meer gaan om:

- de hulpkas voor de werkloosheidsuitkering. Het bevoegde uitbetalingskantoor kunt u opzoeken via www.hvv.fgov.be of telefonisch via 02 209 13 00;
- de vakbond waarbij de overledene aangesloten was;
- Fedris, het Federaal agentschap voor beroepsrisico's <http://www.fedris.be> of op het nummer 02 226 64 00;
- het OCMW;
- het ziekenfonds (zie ook eerder).

Federale dienst pensioenen

Indien de overledene een pensioen genoot, dan hoeft u deze dienst niet zelf te contacteren omdat de gemeente dit op zich neemt.

De boekhouder of accountant

Was de overledene een zelfstandige dan raadpleegt u best zijn boekhouder of accountant. Die zal u helpen om het overlijden te melden aan de griffier van de Rechtbank van Koophandel, de directe belastingen, de btw-administratie en de pensioenkas voor zelfstandigen. Hij zal u ook begeleiden bij de verdere stappen betreffende de voortzetting of ontbinding van de onderneming of vennootschap.

De kinderbijslag

Als één van de ouders overlijdt, kan men recht hebben op een verhoogde wezenbijslag voor elk kind dat nog kinderbijslag geniet. In principe brengt de gemeente het kinderbijslagfonds op de hoogte en hoeft u geen aanvraag te doen. Voor bijkomende informatie kunt u surfen naar www.famifed.be of contact opnemen met uw kinderbijslagfonds.

Studietoelagen

Bij het overlijden van één van de ouders valt een gezin bijna altijd terug op een lager inkomen. Hierdoor komt men misschien in aanmerking voor een studiebeurs. Normaal hangt het recht op een studietoelage af van de inkomsten van het gezin uit het verleden (men kijkt naar het belastbaar inkomen op het laatste aanslagbiljet). Maar bij een overlijden is het mogelijk om een studietoelage aan te vragen op basis van het vermoedelijke inkomen van het volgende kalenderjaar.

Meer informatie kunt u verkrijgen bij het secretariaat of de sociale dienst van de school van uw kind of op volgende websites:

- voor de Vlaamse Gemeenschap: www.onderwijs.vlaanderen.be of telefonisch op 1700;
- voor de Franse Gemeenschap: www.enseignement.be of telefonisch op 0800 20 000;
- voor de Duitstalige Gemeenschap: www.bildungsserver.be of telefonisch op 087 59 64 14.

De verzekeringsmaatschappijen

U kunt ook best snel de verzekeringsmaatschappijen inlichten waarbij de overledene een contract had en, zo gevraagd, een uittreksel uit de overlijdensakte bezorgen. Sommige verzekeringen moeten immers worden opgezegd of aangepast en bepaalde verzekeringen kunnen recht geven op een uitkering, zoals een levensverzekering, overlijdensverzekering, groepsverzekering, schuldsaldoverzekering of ongevallenverzekering.

TIP: zie ook de aanvullende verzekeringen niet over het hoofd! Vaak wordt aan een zicht- of effectenrekening of spaarboekje een verzekering overlijden door ongeval gekoppeld en zijn houders van een kredietkaart gedekt door een reisverzekering. Informeer u hierover bij uw financiële instelling.

De Dienst voor Inschrijving van Voertuigen (DIV)

Als de overledene een wagen had, moet het overlijden ook gemeld worden aan de Dienst voor Inschrijving van Voertuigen en de nummerplaat van de wagen terug worden bezorgd aan de DIV.

Voor een nummerplaat naar Europees model (beginnend met 1-***-****) is een overdracht van de nummerplaat mogelijk tussen echtgenoten, samenwonenden of naar één van de kinderen van de overleden nummerplaat houder. Voor een Belgische nummerplaat is geen overdracht meer mogelijk. Uw verzekeraar kan u hierbij helpen en meer informatie vindt u ook op de website www.mobiliteit.fgov.be.

De huiseigenaar

Het huurcontract wordt niet beëindigd door het overlijden van de huurder of verhuurder en de rechten en plichten van het huurcontract gaan over op de erfgenamen. De erfgenamen moeten zich dus aan de regels van het contract of de wet houden om de huur op te zeggen, tenzij ze een onderling akkoord kunnen sluiten met de tegenpartij.

Indien u samen met uw partner als huurder opgenomen staat in het huurcontract, dan loopt dit gewoon door. Indien u de echtgeno(o)t(e) of wettelijk samenwonende partner bent van de overledene en uw partner huurde de woning op zijn naam alleen, dan hebt u het recht om de woning verder te blijven huren.

Andere instellingen

De telefoon-, gas-, water- en elektriciteitsmaatschappij evenals internetverdelers moeten op de hoogte worden gebracht.

Lopende abonnementen op naam van de overledene moeten eventueel worden opgezegd of aangepast. Het kan nuttig zijn de briefwisseling op naam van de overledene te laten doorsturen naar uw adres. U kunt hiervoor terecht bij het lokale postkantoor van de overledene.

TIP: het is van groot belang om alle facturen en documenten inzake de begrafeniskosten goed te bewaren. Het gaat onder meer over de factuur van de begrafenisondernemer, de kosten voor de begrafenisplechtigheid, het drukwerk, de bloemen en de koffietafel.

U kunt in bepaalde gevallen immers een tegemoetkoming in deze kosten krijgen van het ziekenfonds, de werkgever van de overledene, de verzekeringsmaatschappij of het Federaal Agentschap voor Beroepsrisico's.

Bovendien kunnen de kosten (onder aftrek van eventuele tegemoetkomingen) worden ingebracht in de aangifte nalatenschap mits bijvoeging van een kopie van de facturen. In het Vlaamse Gewest bestaat daarnaast de mogelijkheid om een forfaitair bedrag van 6000 euro (indexeerbaar) in te brengen als begrafeniskost.

II. Financiële gevolgen van het overlijden

1. Hoe ING u bijstaat in de afhandeling van de bankzaken

De wettelijke verplichtingen van de bank:

Blokkering rekeningen en kluisen

Van zodra ING op de hoogte is van het overlijden, worden alle rekeningen en kluisen op naam van de overledene en/of zijn echtgeno(o)t(e) tijdelijk geblokkeerd. Dit geldt ook voor de rekeningen op naam van de overledene en/of zijn echtgeno(o)t(e) en een of meerdere andere titularissen. De wet legt deze blokkering op om de rechten van de erfgenamen en de fiscus veilig te stellen. Ook als de overledene geen rekening of kluis had bij ING, maar zijn echtgeno(o)t(e) wel, moet ING op de hoogte worden gebracht van het overlijden en zal de rekening of kluis worden geblokkeerd.

Wat met bankkaarten en Home'Bank?

- de bankkaarten (ING-debetkaarten, ING Card, Visa en Mastercard) en het Home'Bank- abonnement toegekend aan de overledene worden geschrapt;
- de bankkaarten en het Home'Bank-abonnement toegekend aan de echtgeno(o)t(e) of een medetitaris van de rekening worden geblokkeerd.

Andere gevolgen?

- domiciliëringen of doorlopende opdrachten op alle rekeningen waarvan de overledene titularis of cotitularis was, zullen niet langer uitgevoerd worden tijdens de periode van blokkering;
- alle volmachten op rekeningen waarvan de overledene titularis of cotitularis was, komen te vervallen.

Welke betalingen kunnen nog wel en hoe kan ING u helpen?

Na het overlijden zijn er onvermijdelijk bepaalde kosten die betaald moeten worden.

ING heeft een aantal oplossingen zodat u toch nog over enige financiële ademruimte beschikt.

- Bepaalde facturen kunnen worden betaald vanuit de geblokkeerde rekeningen:
 - de begrafeniskosten (uitgezonderd de kosten van de grafzerk)
 - de laatste medische kosten van de overledene (beperkt tot het laatste jaar)
 - de kosten verbonden aan de laatste verblijfplaats van de overledene. Hieronder vallen onder meer:
 - de kosten van het rusthuis waar de overledene verbleef;
 - aflossingen van een hypotheccair krediet met betrekking tot de verblijfplaats van de overledene;
 - facturen van water, gas, elektriciteit, stookolie, brandverzekering.

Opgelet: enkel facturen met vervaldatum in de periode van drie maanden voor het overlijden tot zes maanden erna komen hiervoor in aanmerking.

- **Voorschot van maximum 5.000 euro voor de echtgenoot of wettelijk samenwonende partner:** De echtgeno(o)t(e) of de wettelijk samenwonende partner kan ING vragen om een voorschot uit te betalen. Dit voorschot bedraagt maximum de helft van de creditsaldi van de zicht-, spaar- en termijnrekeningen met een absoluut grensbedrag van 5.000 euro. Het maximumbedrag van het voorschot geldt als maximum voor alle banken samen. Indien u bijvoorbeeld bij ING een voorschot van 5.000 euro opvraagt, kunt u geen verdere voorschotten meer opvragen bij een andere bank.
- ING kan een nieuwe rekening openen op naam van de langstlevende echtgeno(o)t(e) of wettelijk samenwonende partner waarop het voorschot kan worden gestort en van waaruit betalingen en stortingen vrijuit kunnen lopen.
- Ingeval het pensioen van de langstlevende echtgenoot of de langstlevende wettelijk samenwonende partner gestort werd op een rekening die geblokkeerd is door het overlijden, dan kan de overlevende partner de uitbetalende instantie contacteren om het pensioen op

de nieuwe rekening te doen toekomen.

- Het kan gebeuren dat een pensioenuitkering ten onrechte werd gestort in de periode na het overlijden. In bepaalde gevallen regelt ING dit rechtstreeks met de betrokken instantie.

Fiscale aangifte door ING

ING is, zoals alle andere banken, verplicht om bij het overlijden een overzicht van de tegoeden op naam van de overledene en/of zijn echtgeno(o)t(e) te bezorgen aan de fiscale administratie. De tegoeden moeten worden aangegeven naar hun waarde op datum van het overlijden. ING stelt alles in het werk om deze aangifteplicht zo snel mogelijk te vervullen en bezorgt eveneens een kopie van deze fiscale aangifte aan de notaris.

Belangrijke informatie: indien de overledene gehuwd was onder het stelsel van zuivere scheiding van goederen dan kunnen de rekeningen die enkel op naam van de overlevende echtgeno(o)t(e) staan worden vrijgegeven van zodra ING de fiscale lijst heeft verstuurd én het huwelijksstelsel van zuivere scheiding van goederen werd aangetoond. Uw notaris en uw ING-gesprekspartner kunnen u hierin bijstaan. De kluis op naam van de overlevende echtgenoot alleen kan echter nog niet worden vrijgegeven in deze fase (zie verder onder 'Vrijgave van de kluis').

De vrijgave van de rekeningen en kluisen door ING

Vrijgave van de rekeningen

Eens ING de fiscale aangifte heeft vervuld, kan zij overgaan tot het vrijgeven van de tegoeden aan de erfgenamen na ontvangst van:

- (altijd) het attest of de akte van erfopvolging, bij gebrek aan een Europese erfrechtverklaring;
- (altijd) instructies van de erfgenamen met betrekking tot de verdeling van de tegoeden;
- (eventueel) het attest van borgstelling ingeval er erfgenamen zijn die buiten de Europese Economische Ruimte wonen.

1. Het attest of de akte van erfopvolging

De notaris of de ontvanger van het lokale registratiekantoor moet sinds 1 juli 2012 een 'notificatieverplichting' naleven vooraleer hij het attest of de akte van erfopvolging mag afleveren. Dit houdt in dat hij eerst de fiscus en de bevoegde socialezekerheidsinstelling raadpleegt over het bestaan van schulden ten laste van de overledene of van zijn erfgenamen.

De fiscus en de socialezekerheidsinstelling hebben dan 12 werkdagen de tijd om het bestaan van schulden te melden aan de notaris of de ontvanger.

Deze wettelijke verplichting heeft als gevolg dat de aflevering van het attest of de akte van erfopvolging gemiddeld drie à vier weken in beslag neemt!

ING mag de tegoeden pas vrijgeven indien in het attest of de akte van erfopvolging is opgenomen::

- ofwel dat er geen enkele schuld is ten laste van de overledene noch van zijn erfgenamen;
- ofwel dat de gemelde schulden inmiddels werden betaald;
- ofwel dat de schulden mogen betaald worden met de tegoeden van de nalatenschap.

Het is ook mogelijk dat een rekening gedeeltelijk wordt vrijgegeven in het voordeel van de erfgenamen zonder schulden. Voor de correcte afhandeling van een dossier met schulden, raden wij u aan contact op te nemen met uw ING-gesprekspartner.

TIP: het is aangewezen alle fiscale en sociale schulden (ook die waarvan de vervaldatum nog niet is verstreken) te betalen voor men een attest of akte van erfopvolging aanvraagt.

Opgelet: het betreft niet enkel de fiscale en sociale schulden van de overledene maar ook die van de erfgenamen!

2. De instructies van de erfgenamen betreffende de verdeling van de tegoeden

ING zal steeds de instructies tot verdeling van alle erfgenamen vragen. Het is mogelijk dat de erfgenamen aan één van hen de volmacht verlenen om hen te vertegenwoordigen voor de afhandeling van de nalatenschap. In dat geval moet ING in het bezit zijn van een exemplaar van die volmacht.

Indien de erfenistegoeden bij ING niet meer dan 50 000 euro bedragen, mogen ze worden verdeeld op instructie van de notaris-vereffenaar van de nalatenschap.

3. Erfgenamen in het buitenland

Het is mogelijk dat één van de erfgenamen in een land woont buiten de Europese Economische Ruimte (EER). In dat geval kunnen de rekeningen pas worden gedeblokkeerd met een attest dat uitgaat van de fiscale administratie.

Dat attest vermeldt:

- ofwel dat de successierechten werden betaald of niet verschuldigd zijn;
- ofwel dat er een borg werd gesteld en aanvaard.

Deze formaliteit is niet vereist voor erfgenamen die hun woonplaats hebben binnen de EER².

Vrijgave van de kluis

Net zoals voor de vrijgave van de rekeningen, moet ING eerst de fiscale aangifte vervullen en in het bezit zijn van het attest of de akte van erfopvolging of de Europese Erfrechtverklaring en eventueel het attest van de fiscale administratie indien er erfgenamen buiten de EER wonen. Daarnaast moet ING een wettelijke procedure volgen voor de opening van de kluis.

Deze procedure houdt in dat:

- de notaris of een medewerker van de bank een officiële inventaris moet opmaken van de inhoud van de kluis;
- alle erfgenamen (of hun vertegenwoordigers); uitgenodigd worden voor de opening van de kluis en verplicht aanwezig moeten zijn; de wet legt op dat de fiscale administratie ook moet worden uitgenodigd maar hij moet niet verplicht aanwezig zijn;
- alle aanwezige partijen ondertekenen de inventaris voor akkoord.

Daarna kunnen de tegoeden van de kluis worden verdeeld onder de erfgenamen volgens hun instructies.

Bijzondere situaties:

- **Testament:** als er een testament wordt gevonden in de kluis, dan moet ING de kluis opnieuw blokkeren en verplicht een notaris inschakelen. Het testament kan immers tot gevolg hebben dat er nog andere erfgenamen tot de nalatenschap komen of dat hun aandeel in de nalatenschap wijzigt.
- **Kluis op naam van de langstlevende echtgeno(o)t(e) alleen die gehuwd was onder het stelsel van zuivere scheiding van goederen:** in dat geval moet de wettelijke procedure voor de opening van de kluis ook worden gevolgd maar kan de inventaris worden opgemaakt in het bijzijn van de langstlevende echtgeno(o)t(e) (en de bevoegde ambtenaar van de fiscale administratie- indien aanwezig). De andere erfgenamen worden dan niet uitgenodigd.

2. Verzekeringen

Bepaalde verzekeringen kunnen recht geven op een uitkering, zoals een levensverzekering, overlijdensverzekering, groepsverzekering, schuldsaldoverzekering of ongevallenzekeringsverzekering.

De begunstigden van de polis moeten de verzekeringsmaatschappij (of de werkgever ingeval van een groepsverzekering) contacteren om te weten welke stappen ze moeten nemen om het kapitaal te innen. De verzekeringsmaatschappij is verplicht om een fiscale lijst te bezorgen aan de fiscale administratie bij het overlijden van de verzekeringnemer (of van zijn/haar echtgeno(o)t(e)). Deze fiscale lijst bevat een overzicht van de verzekeringsproducten op naam van de overledene, de naam van de overledene, naam en adres van de begunstigden en het bedrag van het kapitaal.

Als een begunstigde buiten de EER woont, kan het kapitaal pas worden uitbetaald na ontvangst van het deblokkeringsattest van de fiscale administratie.

Opgelet: in de meeste gevallen zal de begunstigde van een levensverzekering successierechten moeten betalen op het uitbetaalde kapitaal. Voor meer informatie kunt u steeds terecht bij uw ING-gesprekspartner.

3. Pensioen

Bij overlijden, kan de langstlevende echtgenoot een overlevingspensioen aanvragen dat wordt berekend op basis van de loopbaan van zijn overleden echtgeno(o)t(e) (bezoldigd werknemer of ambtenaar).

Voor meer informatie kunt u terecht op de website van de Federale Pensioendienst (FPD): www.sfpd.fgov.be of op het gratis nummer 1765.

Er worden ook overlevingspensioenen toegekend aan de langstlevende echtgenoten van werknemers uit andere pensioenstelsels. Raadpleeg voor meer informatie de websites van onderstaande diensten:

- zelfstandigen: Rijksinstituut voor de Sociale Verzekering van Zelfstandigen (RSVZ), www.rsvz.be of op het nummer 02 546 42 11;
- werknemers die behoren tot het stelsel van bijzondere sociale zekerheidsstelsels de Federale Pensioendienst, www.sfpd.fgov.be of op het gratis nummer 1765.

III. Fiscale verplichtingen van de erfgenamen

Inleiding: de verschillende keuzemogelijkheden van de erfgenaam

Hoewel dit hoofdstuk de fiscale verplichtingen bespreekt, is het belangrijk een goed zicht te hebben op de keuzes die u als erfgenaam hebt inzake de nalatenschap. Elke keuze heeft namelijk ook financiële en/of fiscale gevolgen.

Elke erfgenaam en/of legataris heeft de keuze de nalatenschap zuiver te aanvaarden, te aanvaarden onder voorrecht van boedelbeschrijving of te verwerpen.

Voor de **zuivere aanvaarding** zijn geen specifieke formaliteiten vereist. De aanvaarding kan bijvoorbeeld ook (stilzwijgend) blijken uit het feit dat u zich als eigenaar gedraagt, bijvoorbeeld door de opname van gelden of de verkoop van bepaalde goederen van de nalatenschap. Een erfgenaam die een nalatenschap zuiver aanvaardt, staat in voor de schulden van de overledene met al zijn goederen en zelfs boven het gedeelte dat hij uit de nalatenschap ontvangt. Als de erfgenamen twijfels

hebben over de samenstelling van de nalatenschap, met name de verhouding tussen actief en passief, doen ze er goed aan de nalatenschap te **aanvaarden onder voorrecht van boedelbeschrijving**.

Een gevolg van de aanvaarding onder voorrecht van boedelbeschrijving is dat deze erfgenaam de schulden van de nalatenschap maar moet betalen tot beloop van het gedeelte dat hij ontvangt. Men zal dus niet met zijn eigen vermogen moeten instaan voor deze schulden. Deze wijze van aanvaarding is wettelijk verplicht voor alle erfgenamen die onbekwaam zijn, o.a. minderjarigen en onder voorlopig bewind geplaatste personen, om hen te beschermen tegen de eventuele nadelige financiële gevolgen van een erfenis.

Een derde optie is de **verwerping van de nalatenschap**. Door te verwerpen is het alsof men nooit erfgenaam was. De verwerpende erfgenaam heeft geen recht op de tegoeden van de nalatenschap en moet noch de schulden van de nalatenschap noch successierechten betalen.

TIP: zolang u niet zeker bent of u de nalatenschap zuiver wilt aanvaarden, doet u er goed aan geen enkele daad te stellen waaruit kan worden afgeleid dat u in werkelijkheid de erfenis zuiver hebt aanvaard. Voorbeelden hiervan zijn onder meer het opnemen en verbruiken van gelden van een rekening of de verkoop of verhuring van een goed van de nalatenschap. In geval van twijfel, neemt u best contact op met uw notaris.

1. De aangifte nalatenschap

De erfgenamen moeten een aangifte nalatenschap opstellen waarin alle activa en passiva van de overledene worden opgenomen en gewaardeerd. Het is op basis van deze aangifte dat de fiscus de successierechten vaststelt. Successierechten zijn verschuldigd op alles wat uit de nalatenschap van een inwoner van België wordt verkregen, inclusief roerende en onroerende goederen in het buitenland.

Wat de roerende en onroerende goederen in het buitenland betreft, kan het voorkomen dat deze zowel in België als in het buitenland belastbaar zijn. Indien de nalatenschap onroerende of roerende goederen in het buitenland bevat of indien u erft van iemand die geen inwoner van België was, kunt u best het advies inwinnen van uw notaris.

Wie moet de aangifte nalatenschap indienen?

Het zijn de wettelijke erfgenamen en de algemene legatarissen die de plicht hebben een aangifte nalatenschap in te dienen. Zij moeten een aangifte indienen, zelfs als ze in werkelijkheid niets ontvangen of als ze nog bepaalde formaliteiten moeten vervullen. Het feit dat er een betwisting is, ontheft hen evenmin van die verplichting. Alleen door een zuivere verwerping kan een erfgenaam eraan ontsnappen een aangifte nalatenschap in te dienen omdat men er dan van uitgaat dat deze persoon nooit heeft geërfd.

Anderzijds kan het indienen van een aangifte nalatenschap niet worden beschouwd als een daad van aanvaarding van de nalatenschap. Dus een erfgenaam die de aangifte nalatenschap heeft ingediend kan later nog altijd de nalatenschap verwerpen, op voorwaarde dat hij geen enkele daad heeft gesteld waaruit kan worden afgeleid dat hij de erfenis zuiver heeft aanvaard.

Binnen welke termijn moet de aangifte worden ingediend?

De wet maakt een onderscheid naargelang de plaats van het overlijden:

- 4 maanden voor een overlijden dat plaats had in België;
- 5 maanden voor een overlijden dat plaats had in een ander land van Europa³;
- 6 maanden voor een overlijden dat plaats had in een land buiten Europa³.

De erfgenamen kunnen een verlenging van de termijn aanvragen als ze daartoe een wettige reden voor hebben. Deze verlenging heeft geen enkele invloed op de betalingstermijn van de successierechten.

Opgelet: in het Vlaams Gewest wordt dergelijk uitstel voor maximaal 2 maanden toegestaan. Elke overschrijding van die termijn leidt tot het opleggen van een belastingverhoging.

Wat indien u bij het verstrijken van de termijn nog niet alle gegevens hebt?

In dat geval kunt u deze post 'pro memorie' vermelden in de aangifte en de gegevens achteraf bezorgen via een bijvoeglijke aangifte.

Elke vertraging in de aangifte kan of zal leiden tot financiële sancties.

Waar moet de aangifte worden ingediend?

De aangifte moet worden ingediend bij de bevoegde instantie van het Gewest waar de overledene zijn laatste fiscale woonplaats had. Indien de overledene in de laatste vijf jaar voor zijn overlijden in meerdere Gewesten heeft gewoond, dan moet men de aangifte indienen bij het bevoegde kantoor van het Gewest waar de overledene in die vijf jaar het langst gevestigd was.

Indien het Waals of Brussels Hoofdstedelijk Gewest heffingsbevoegd is, moet de aangifte worden ingediend bij de bevoegde fiscale administratie van de gemeente of stad waar de laatste fiscale woonplaats van de overledene zich bevond. In het Vlaams Gewest is de dienst Erfbelasting van de Vlaamse Belastingdienst (VLABEL) bevoegd en moet de aangifte worden ingediend bij de Vlaamse Belastingdienst – Erfbelasting, Vaartstraat 16 te 9300 Aalst.

Als het gaat om de nalatenschap van een niet-rijksinwoner die onroerende goederen in België bezat, dan moet men de aangifte in de meeste gevallen indienen bij de fiscale administratie van de ligging van het onroerend goed. Zijn er meerdere onroerende goederen verspreid over meerdere Gewesten, dan gelden specifieke regels.

Wat moet worden opgenomen in de aangifte nalatenschap?

Een volledig overzicht van wat u allemaal moet aangeven kunt u terug vinden via de website <http://financien.belgium.be/nl> - thema: Particulieren/Gezin/Overlijden/Aangifte van Nalatenschap en vervolgens doorklikken naar het bevoegde Gewest.

Meestal zal het de notaris zijn die de aangifte nalatenschap opstelt en indient. Hij staat ook in voor een correcte waardering van de aan te geven goederen. De tegoeden (activa) en de schulden (passiva) van de nalatenschap moeten in detail worden opgenomen én gewaardeerd.

Opgelet: ook de schenkingen die de overledene in de laatste 3 jaar voor het overlijden heeft gedaan, moet men aangeven.

Ingeval een familiale onderneming of familiale vennootschap overgaat door erfenis kan men onder bepaalde voorwaarden aanspraak maken op een gunsttarief voor deze goederen. In ieder geval moet men in de aangifte nalatenschap verklaren dat men aanspraak wil maken op het gunsttarief en dat men aan de voorwaarden voldoet. In het Vlaams Gewest moeten erfovereenkomsten ook worden vermeld in de aangifte nalatenschap. Voor meer informatie hierover kunt u terecht bij uw notaris of uw ING-gesprekspartner.

Indien de overledene een lopend krediet had bij ING, kunt u van ons een 'attest van schuldeiser' ontvangen.

2. Betaling van de successierechten

Wie moet de successierechten betalen?

Iedereen die goederen ontvangt uit het vermogen van de overledene, moet successierechten betalen op de waarde van de verkregen goederen.

Wanneer moeten de successierechten worden betaald?

De successierechten moeten in het Waals en Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden betaald binnen twee maanden na de dag waarop de termijn voor het indienen van de aangifte verstrijkt. In het Vlaams Gewest moet de betaling gebeuren binnen twee maanden vanaf de datum van verzending van het aanslagbiljet. Een laattijdige betaling geeft aanleiding tot verwijlrenten.

Hoeveel bedragen de successierechten?

De tarieven van de successierechten zijn afhankelijk van de omvang van het erfdeel en de graad van verwantschap met de overledene. Bovendien heeft elk Gewest een eigen tarifiering. Voor een overzicht van de tarieven per Gewest, kunt u terecht op de volgende website:

<http://financien.belgium.be/nl/> - thema: Particulieren/Gezin/Overlijden

iv. Uw geldzaken opnieuw organiseren

1. Hoe wordt een nalatenschap verder verdeeld?

Wanneer er verschillende erfgenamen zijn en de goederen waaruit de nalatenschap bestaat niet uitdrukkelijk aan één persoon zijn toegewezen, ontvangen de erfgenamen de goederen van de nalatenschap in onverdeeldheid. Alle erfgenamen zijn dan in onverdeeldheid mede-eigenaar van de volledige nalatenschap.

Indien de overledene een echtgeno(o)t(e) achterlaat, dan zal de overlevende echtgeno(o)t(e) doorgaans het vruchtgebruik uitoefenen op de goederen van de nalatenschap. In dat geval erven de andere erfgenamen de blote eigendom. Deze blote eigendom wordt dan ook vererfd in onverdeeldheid indien er meerdere erfgenamen zijn.

Uiteraard zullen de erfgenamen moeten beslissen of zij al dan niet in onverdeeldheid zullen blijven met betrekking tot de geërfde goederen.

Voor meer informatie over de verdeling van de nalatenschap, kunt u terecht bij uw notaris.

2. Wat betekent dit concreet voor uw rekeningen bij ING?

U doet er goed aan om vóór de verdeling van de tegoeden een afspraak te maken met uw ING-gesprekspartner. Hij of zij kan u alle informatie bezorgen over uw rekeningen, beleggingen en verzekeringen en zal u helpen om de nodige aanpassingen door te voeren.

Hieronder alvast enkele aandachtspunten:

- indien de rekening wordt vererfd in een verhouding vruchtgebruik – blote eigendom, dan moet er een nieuwe rekening worden geopend op naam van de vruchtgebruiker en alle blote eigenaars. De vruchten van die rekening worden vervolgens afgeleid naar een (al of nog niet bestaande) rekening waarvan enkel de vruchtgebruiker titularis is.

Opgelet: het is vanuit fiscaal oogpunt belangrijk om de rekening correct te openen, namelijk in vruchtgebruik – blote eigendom. Uw ING-gesprekspartner kan u hier verder over informeren.

- als u de nieuwe enige titularis wordt van de rekening van uw overleden echtgeno(o)t(e), kan de rekening behouden blijven en zal deze rekening worden toegevoegd aan uw bestaand Home'Bankabonnement.
- Ook als de overledene deelgenoot was van een maatschap of een bestaande onverdeeldheid, kan de rekening behouden blijven.

Uw ING-gesprekspartner kan u ook bijstaan in meer complexe vragen. Aarzel niet om op hem of haar een beroep te doen.

3. Het verdere beheer van uw vermogen

Voor een analyse en het verdere beheer van uw vermogen is het belangrijk dat u kunt rekenen op een vertrouwenspersoon, een gesprekspartner die naar u luistert en die een perfecte kijk heeft op uw persoonlijke situatie, uw huidige en toekomstige behoeften en de prioriteiten van u en uw gezin.

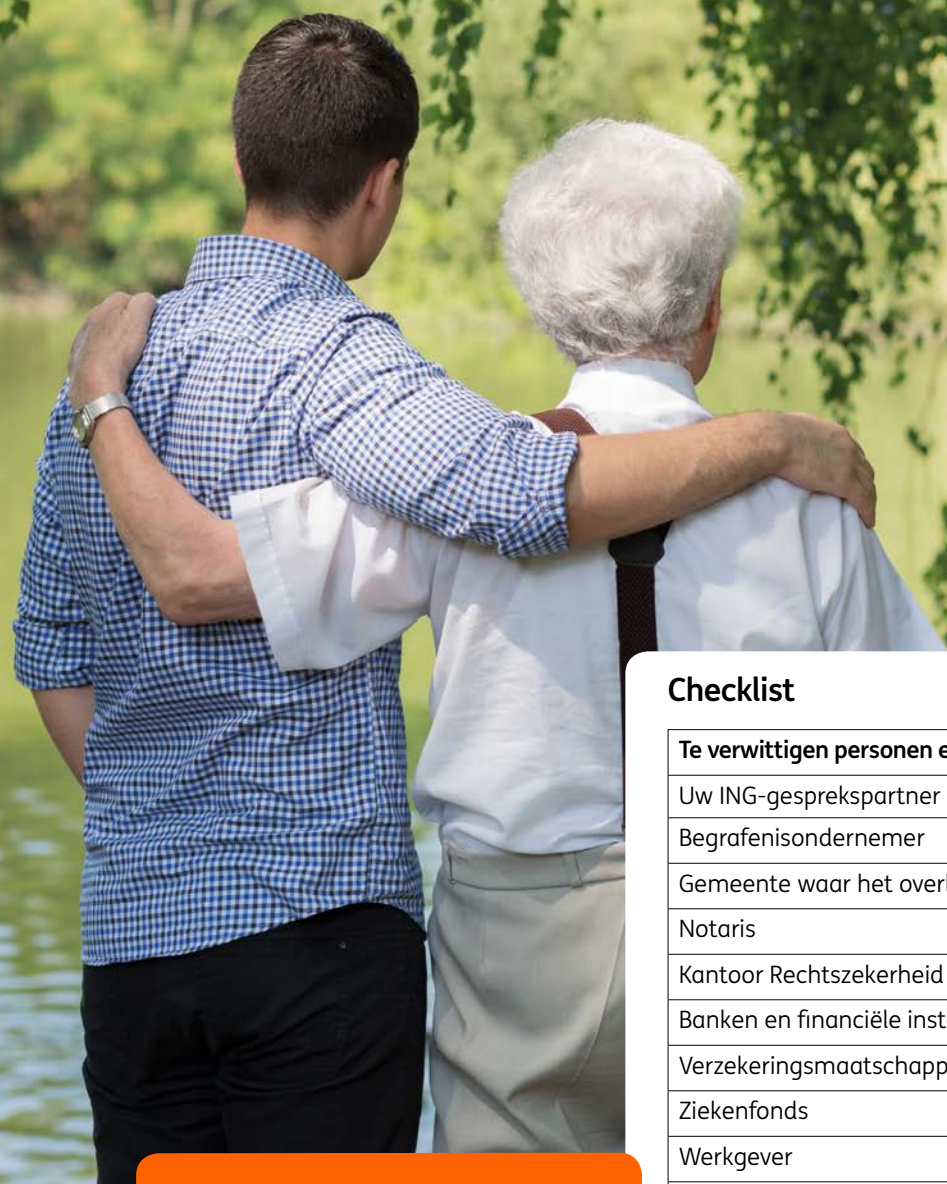
Uw ING-gesprekspartner is hierbij een perfect betrouwbare informatiebron. Hij of zij volgt immers alle fasen van de ontwikkeling van uw vermogen, vanaf de opbouw tot de overdracht.

Wellicht hebt u met hem of haar al een langdurige vertrouwensband. Aarzel dan ook niet om uw ING-gesprekspartner te raadplegen als u dat nodig acht. Hij of zij zal u met raad en daad bijstaan en met respect voor een van de fundamentele regels van zijn vak: de discretie.

¹ Deze brochure is bijgewerkt op 15/12/2016.

² De landen binnen de EER (naast België) zijn de volgende: Bulgarije, Croatië, Cyprus, Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Hongarije, Ierland, Italië, IJsland, Letland, Liechtenstein, Litouwen, Luxemburg, Malta, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Polen, Portugal, Roemenië, Slovenië, Slovaakse Republiek, Spanje, Tsjechische Republiek, Verenigd Koninkrijk en Zweden.

³ Het gaat in dit geval om het "geografische" Europa.

Bijlagen

Checklist

Te verwittigen personen en instanties	
Uw ING-gesprekspartner om u te helpen	☐
Begrafenisondernemer	☐
Gemeente waar het overlijden plaatsvond	☐
Notaris	☐
Kantoor Rechtszekerheid woonplaats overledene	☐
Banken en financiële instellingen	☐
Verzekeringsmaatschappijen	☐
Ziekenfonds	☐
Werkgever	☐
Hulpkas werkloosheidsuitkering	☐
Vakbond	☐
Het Federaal agentschap voor beroepsrisico's	☐
OCMW	☐
Federale dienst pensioenen	☐
Boekhouder of accountant	☐
Kinderbijslagfonds	☐
Dienst voor studietoelagen	☐
Dienst voor Inschrijving van Voertuigen	☐
Huiseigenaar	☐
Lokaal postkantoor van de overledene	☐
Nutsvoorzieningen en abonnementen:	☐
- elektriciteit	☐
- water	☐
- gas	☐
- telefoon	☐
- gsm	☐
- internet	☐
- krant	☐

Nuttige contactgegevens en websites

FEBELFIN

www.febelfin.be
info@febelfin.be
02 507 68 11

HULPKAS voor WERKLOOSHEIDSUITKERING (HVW)

www.hvw.fgov.be

FEDERAAL AGENTSCHAP VOOR BEROEPSRISICO'S

www.fedris.be
02 226 64 00

RIJKSINSTITUUT voor de SOCIALE VERZEKERING van ZELFSTANDIGEN (RSVZ)

www.rsvz.be
info@rsvz-inasti.fgov.be
02 546 42 11

STUDIETOELAGEN VLAAMSE GEMEENSCHAP

www.onderwijs.vlaanderen.be
1700

STUDIETOELAGEN WAALSE GEMEENSCHAP

www.enseignement.be
0800 20.000

STUDIETOELAGEN DUITSTALIGE GEMEENSCHAP

www.bildungsserver.be

DIENST INSCHRIJVING VOERTUIGEN (DIV)

<https://mobilier.belgium.be>
info@mobilier.fgov.be
02 277 31 11

FEDERALE DIENST PENSIOENEN (FPD)

www.sfpd.fgov.be/nl
1765

KONINKLIJKE FEDERATIE van de BELGISCHE NOTARISSEN (KFBN)

www.notaris.be

FEDERALE OVERHEIDSDIENST FINANCIËN

- **opzoeking bevoegd kantoor Rechtszekerheid en info inzake aangifte nalatenschap:**
<http://ccff02.minfin.fgov.be/annucomp/main.do>
(taal selecteren en «Successie» kiezen in het deel «Registratie»)
- **downloaden aangifteformulier:**
www.myminfin.be
thema: Interactieve diensten/formulieren/successierechten
- **tarieven successierechten per Gewest:**
www.financien.belgium.be
thema: Particulieren/Gezin/Overlijden/Successierechten

VLAAMSE BELASTINGDIENST (VLABEL)

Vlaamse Belastingdienst – Erfbelasting
Vaartstraat 16
9300 Aalst

<http://belastingen.vlaanderen.be>

- Aangifte nalatenschap:
<http://belastingen.vlaanderen.be/erfbelasting>
- Aangifteformulier downloaden:
<http://belastingen.vlaanderen.be/formulieren-erfbelasting>

FEDERAAL AGENTSCHAP VOOR DE KINDERBIJSLAG (FAMIFED)

www.famifed.be

ING België nv • Bank/Kredietgever • Marnixlaan 24, B-1000 Brussel • RPR
Brussel • Btw: BE 0403.200.393 • BIC: BBRUBEBB • IBAN: BE45 3109 1560 2789.
Verzekeringsmakelaar ingeschreven bij de FSMA c 12381A • www.ing.be
Verantwoordelijke uitgever: Philippe Wallez • Sint-Michielswarande 60,
B-1040 Brussel • 715030N • 02/19

